

Identificació de l'expedient

Resolució del procediment sancionador núm. PS 10/2024, referent al Departament d'Educació.

Antecedents

1. En data 02/01/2023, va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit de denúncia contra el Departament d'Educació, amb motiu d'un presumpte incompliment de la normativa sobre protecció de dades personals.

La denunciant hi exposava que era empleada del Departament d'Educació, i que en data 29/03/2021 va rebre una notificació electrònica de la Direcció General de Professorat i Personal de Centres Públics, en què se li comunicava que en breu reuniria els requisits per poder ser partícip en el Pla de pensions d'ocupació de promoció conjunta de l'àmbit de la Generalitat de Catalunya. També, que aquest pla es faria efectiu, llevat que renunciés a ser-ne partícip davant la "vostra entitat promotora." En relació amb aquesta comunicació, la denunciant es queixava del següent:

- Que no es requerís el seu consentiment exprés per formar part del pla de pensions, sinó el contrari, que si no volia ser-ne partícip hagués de renunciar-hi expressament.
- Que a la comunicació no s'identificava quina era l'entitat promotora davant la qual calia presentar la renúncia, fet que en dificultava la tramitació.

D'altra banda, la denunciant afegia que en data (...), en resposta a la consulta que els havia formulat sobre com renunciar al pla de pensions, l'Àrea de Recursos Humans de Gestió Econòmica del Consorci d'Educació li va facilitar un enllaç al model de sol·licitud de renúncia. En relació amb això, es queixava que malgrat que el mateix dia va presentar la renúncia, a l'ATRI hi constava que el pla continuava actiu i, per tant, l'entitat promotora havia cedit les seves dades personals a les entitats dipositària i gestora del pla de pensions.

La denunciant aportava documentació diversa sobre els fets denunciats:

- Còpia de la "comunicació de la situació d'alta com a persona participi en el Pla de pensions d'ocupació de promoció conjunta de l'àmbit de la Generalitat de Catalunya, que li va ser notificada en data 29/03/2021. En el text del document s'indica:

"(...)

1. Podeu renunciar al Pla de pensions en el termini de 20 dies naturals comptats des de l'endemà d'aquesta comunicació. En aquest cas, perdeu tots els drets que hàgiu pogut adquirir. La renúncia caldrà comunicar-la de manera expressa i per escrit a la vostra entitat promotora.
2. Podeu consultar el Reglament d'especificacions del Pla de pensions i la declaració comprensiva dels principis de la política d'inversió del Fons, això com altra informació referent al Pla, al portal de l'empleat o a l'Oficina d'Atenció a les Persones Partícips i Beneficiàries.

3. En cas que no hi renunciieu, les dades necessàries exclusivament per a la gestió dels vostres drets econòmics seran cedits a les entitats dipositària i gestora del Pla de pensions, Cecabank SA, i VidaCaixa SAU d'Assegurances i Reassegurances, respectivament, davant les quals podreu exercir els drets d'accés, de rectificació i de supressió, entre altres drets, d'acord amb el que estableix la normativa vigent en matèria de protecció de dades.”
 - Còpia de l'intercanvi de correus electrònics dels dies (...)entre la denunciant i l'Àrea de Recursos Humans i Organització del Consorci d'Educació de Barcelona.
 - Còpia del document de renúncia a pertànyer al Pla de pensions d'ocupació de promoció conjunta de l'àmbit de la Generalitat de Catalunya, signat per la denunciant en data (...). També, de l'acusament de recepció de la presentació del document aquell mateix dia, via tramitador electrònic de la Generalitat de Catalunya.
 - Imatge del que consta a l'ATRI de la denunciant en relació amb el pla de pensions, on s'observa que la “Situació actual” és “actiu”. També, un vídeo on s'observa la ruta que segueix la denunciant per arribar a la pantalla on s'inclou aquesta informació.
2. L'Autoritat va obrir una fase d'informació prèvia (núm. IP 3/2023), per determinar si els fets eren susceptibles de motivar la incoació d'un procediment sancionador, d'acord amb el que preveuen l'article 7 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, i l'article 55.2 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques (LPAC).
3. En aquesta fase d'informació, en data 08/11/2023 es va requerir l'entitat denunciada perquè informés, entre d'altres, sobre el següent:
 - Si es va donar d'alta la denunciant com a partícip del pla de pensions. En aquest cas, que informés sobre la data i la base jurídica que legitimaria aquest tractament, així com dels motius pels quals se la va donar d'alta quan havia presentat la renúncia.
 - Si a les persones que passaven a ser partícips del pla de pensions se'ls informava sobre com renunciar-hi.
 - Quin tràmit es va donar a la sol·licitud de renúncia que va formular la denunciant. També, els motius pels quals, tot i que hi va renunciar, el pla consta en situació d'actiu a l'ATRI.
4. En data 24/11/2023, el Departament d'Educació va respondre el requeriment amb un escrit en què exposava el següent:
 - Que “A la treballadora se li va notificar a data 29/03/2021 (via e-Notum) que complia els requisits per a ser beneficiària com a persona partícip en el Pla de pensions d'ocupació de promoció conjunta de l'àmbit de la Generalitat de Catalunya, d'acord amb el compliment dels requisits de temps de serveis efectius que venen establerts al Reglament d'especificacions del Pla de pensions d'ocupació de promoció conjunta de l'àmbit de la Generalitat de Catalunya. En aquesta comunicació s'especifica que té 20 dies naturals des de la recepció de la notificació per tramitar la renúncia i que ho ha de comunicar al seu Servei Territorial.”

- Que “El Servei de Nòmines (SN) de la Subdirecció General de Plantilles, Previsió i Nòmines (SGPPN) entén que com que la interessada havia renunciat al Pla i això es va comunicar a l’entitat Vida Caixa SAU dins del procediment establert per donar de baixa les persones que hi renuncien, aquesta persona no va ser donada d’alta.”
- Que “Les dades de les persones que s’incorporen com a empleats públics al Departament d’Educació es comuniquen a la Direcció General de Funció Pública del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya que és qui ha configurat el sistema de gestió de les altes i baixes del Pla de pensions i n’és la responsable del tractament de dades que es fa del Pla.”
- Que “El Departament d’Educació parteix del fet que la persona no va ser donada d’alta dins del sistema del Pla de Pensions atès que es va tramitar la seva baixa.”
- Que “La raó que consti d’alta, segons ha informat el Servei de Nòmines del nostre Departament, és que encara que al perfil d’ATRI surti reflectida la situació d’activa no vol dir que continuï donada d’alta al Pla. Aquesta situació ja es mostrava anteriorment a tot aquest procés. Es va obrir una incidència perquè l’equip tècnic ho revisés, ja que es va detectar que era un aspecte que podia portar a confusions. De moment, no tenim resposta però sí que es va confirmar que el fet que surti a l’ATRI no estava lligat amb la situació activa o no respecte del Pla. De fet, confirmem que la persona no es troba en situació d’alta, atesa la renúncia de la Sra. XXX i la comunicació que des del Servei de Nòmines del Departament d’Educació se li va fer arribar a ella i a l’entitat Gestora del Pla, Vida Caixa.”
- Que “Es va cedir la identificació de les persones que es donen de baixa per mitjà d’un correu electrònic adreçat a l’entitat Vida Caixa per a fer-la efectiva i perquè era el procediment establert per Funció Pública i per a tots els departaments de la Generalitat (s’adjunta correu). Actualment (des del mes d’octubre de 2023) es fa el tràmit automàticament a través de l’ATRI de manera individual i es pot renunciar-hi directament.”
- Que “L’habilitació jurídica per fer aquesta comunicació segons ens ha informat la Direcció General de Funció Pública com a responsable del tractament és: ‘Pel que fa a la cessió, tal i com la pròpia Autoritat va resoldre al PS 57/2022, l’entitat gestora i la dipositària son encarregades del tractament i, per tant, d’acord amb l’article 33.1 la comunicació de dades a l’entitat gestora i dipositària no es considera comunicació de dades.’”
- Que, en relació amb la base jurídica que habilitaria el tractament de donar d’alta com a partícip al pla de pensions, la Direcció General de Funció Pública els han informat que “és la missió realitzada en interès públic d’acord amb el Reial decret legislatiu 1/2002 i el Reial Decret 304/2004. Addicionalment, cal afegir que els acords col·lectius de la Mesa General de Negociació, entre la representació de l’Administració i els representants legals dels empleats, legitimen la creació del Pla de pensions i els acords retributius que destinen aportacions als treballadors públics adherits, així com la creació del Reglament d’especificacions del Pla, ratificats pel Govern de la Generalitat. L’existència de la relació laboral o administrativa prèvia també és legitimadora per adquirir la condició de partícip, que s’ha d’oferir a qualsevol empleat, sempre que s’elabori una informació específica adreçada al personal, segons diu la

guia de la AEPD. I en aquest sentit es realitza la comunicació prèvia a l'alta a cada persona treballadora.”

- Que "La sol·licitud de renúncia es va sol·licitar a data (...)i es va tramitar a 07/04/2021 al nostre sistema."
- Que el pla de pensions de la denunciant consta en situació d'actiu a l'ATRI, però que "es tracta d'una incidència informàtica que està en vies de solució tècnica i la Sra. XXX no té activat el Pla de Pensions."

L'entitat denunciada adjuntava a l'escrit documentació diversa, entre la qual la següent:

- Còpia del model de comunicació de la situació d'alta com a persona partícip en el Pla de pensions d'ocupació de promoció conjunta de l'àmbit de la Generalitat de Catalunya. El redactat és el mateix que s'ha transcrit a l'antecedent primer d'aquesta resolució, tret del recollit al punt 1:

“Podeu renunciar al Pla de pensions en el termini de 20 dies naturals comptats des de l'endemà de la recepció d'aquesta comunicació. En aquest cas, perdeu tots els drets que hàgiu pogut adquirir. La renúncia caldrà comunicar-la de manera expressa i per escrit al Departament d'Educació, Servei Territorial del Consorci de Barcelona.”

- Còpia del document de renúncia a pertànyer al Pla de pensions d'ocupació de promoció de l'àmbit de la Generalitat de Catalunya, signat per la denunciant en data (...).
 - Còpia del correu electrònic enviat el dia 17/05/2021 per la cap de la (...) de la Direcció General de Professorat i Personal de Centres Públics del Departament d'Educació a una persona amb adreça corporativa de "@vidacaixa", i a dues persones amb adreça corporativa "@gencat.cat." En el text del missatge s'indica que "us fem arribar la relació de personal docent que ha renunciat a aquest."
 - Document Excel que porta com a títol "Relació renúncies 2021", en el qual consta identificada la denunciant i s'indica que en data (...) va sol·licitar la renúncia.
5. En data 18/01/2024, des de l'Àrea d'Inspecció es va fer una diligència d'incorporació a l'expedient del contracte de prestació de serveis de gestió i dipòsit formalitzat entre la Comissió de control del Pla de Pensions i VidaCaixa i La Caixa en data 23/03/2006, que figura dins l'expedient PS 57/2021 i que està vinculat a l'objecte de la denúncia.
6. En data 23/01/2024, la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades va acordar iniciar un procediment sancionador contra el Departament d'Educació per una infracció prevista a l'article 83.5.a en relació amb l'article 5.1.d; tots ells del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes (RGPD). Aquest acord d'iniciació es va notificar a l'entitat imputada en data 29/01/2024.

7. L'acord d'iniciació explicitava els motius pels quals no es va efectuar cap imputació respecte d'altres fets denunciats.

En primer lloc, pel que fa a la queixa sobre la necessitat de presentar renúncia expressa en el cas de no voler ser partícip del pla de pensions, s'indica que l'entitat promotora estava habilitada per gestionar l'alta de la denunciant sense el seu consentiment, ja que aquest tractament era necessari pel manteniment i execució d'una relació contractual – laboral de la denunciant amb el Departament d'Educació (art. 6.1.b RGPD). En aquest sentit, també s'assenyala que les aportacions del pla formen part de les retribucions dels empleats públics i que la previsió de la renúncia expressa es recull a l'article 10 del Reglament d'especificacions del Pla de pensions.

En segon terme, quant a la queixa perquè a la comunicació no li indicaven clarament quina era l'entitat promotora davant la qual havia de presentar la renúncia, s'indica que si bé és cert que l'entitat podia ser més clara, també ho és que li van resoldre el dubte amb rapidesa, sense que en cap cas aquesta manca de concreció es pugui considerar una infracció en matèria de protecció de dades.

Finalment, també s'arxiva la queixa de la possible cessió de dades a les entitats gestora i dipositària del pla, ja que aquestes entitats tenien la condició d'encarregades del tractament. Això comporta que l'accés a les dades no es consideri una comunicació de dades, d'acord amb l'establert a l'article 33.1 de l'LOPDGDD.

8. A l'acord d'iniciació es concedia a l'entitat imputada un termini de 10 dies hàbils per formular al·legacions i proposar la pràctica de proves que considerés convenientes per defensar els seus interessos. El termini s'ha superat amb escreix i no s'han presentat al·legacions.

Fets provats

El Departament d'Educació, entitat promotora del Pla de pensions d'ocupació de promoció conjunta de l'àmbit de la Generalitat de Catalunya, durant un període indeterminat però que inclou la data 24/11/2023 (data de resposta del requeriment informació), no ha tingut actualitzada la dada sobre la situació d'alta al pla de pensions del denunciant en el registre d'informació referent al seu personal.

Aquest fet ha comportat que es visualitzés una dada inexacta al portal ATRI, on consta que la denunciant té actiu el pla de pensions, tot i haver-ne tramitat la baixa arran de la renúncia que va presentar en data (...).

Fonaments de dret

1. Són d'aplicació a aquest procediment el que preveuen l'LPAC i l'article 15 del Decret 278/1993, segons el que preveu la DT 2a de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades. De conformitat amb els articles 5 i 8 de la Llei 32/2010, la resolució del procediment sancionador correspon a la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

2. D'acord amb l'article 64.2.f de l'LPAC i de conformitat amb el que s'indica a l'acord d'iniciació d'aquest procediment, escau dictar aquesta resolució sense una proposta de resolució prèvia, atès que l'entitat imputada no ha formulat alegacions a l'acord d'iniciació. Aquest acord contenia un pronunciament precís sobre la responsabilitat imputada.
3. En relació amb els fets descrits a l'apartat de fets provats, cal acudir a l'article 5.1.d de l'RGPD, que preveu que "los datos personales serán exactos y, si fuera necesario, actualizados; se adoptarán todas las medidas razonables para que se supriman o rectifiquen sin dilación los datos personales que sean inexactos con respecto a los fines para los que se tratan (exactitud)."

Durant la tramitació d'aquest procediment s'ha acreditat el fet descrit a l'apartat de fets provats, que és constitutiu de la infracció prevista a l'article 83.5.a l'RGPD, que tipifica la vulneració dels principis bàsics per al tractament, entre els quals s'hi encabeix el principi d'exactitud.

La conducta que aquí s'aborda s'ha recollit com a infracció molt greu a l'article 72.1.a de l'LOPDGDD, de la manera següent:

"a) El tractament de dades personals que vulneri els principis i les garanties que estableix l'article 5 del Reglament (UE) 2016/679."

4. L'article 77.2 de l'LOPDGDD disposa que, en el cas d'infraccions comeses pels responsables o encarregats enumerats a l'article 77.1 de la mateixa llei, l'autoritat de protecció de dades competent:

"(...) ha de dictar una resolució que declari la infracció i estableixi, si s'escau, les mesures que convingui adoptar perquè cessi la conducta o es corregeixin els efectes de la infracció que s'hagi comès, a excepció de la que preveu l'article 58.2.i del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, de 27 d'abril de 2016.

La resolució s'ha de notificar al responsable o l'encarregat del tractament, a l'òrgan del qual depengui jeràrquicament, si s'escau, i als afectats que tinguin la condició d'interessat, si s'escau."

En termes similars a l'LOPDGDD, l'article 21.2 de la Llei 32/2010 determina el següent:

"2. En el cas d'infraccions comeses amb relació a fitxers de titularitat pública, el director o directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades ha de dictar una resolució que declari la infracció i estableixi les mesures a adoptar per a corregir-ne els efectes. A més, pot proposar, si escau, la iniciació d'actuacions disciplinàries d'acord amb el que estableix la legislació vigent sobre el règim disciplinari del personal al servei de les administracions públiques. Aquesta resolució s'ha de notificar a la persona responsable del fitxer o del tractament, a l'encarregada del tractament, si escau, a l'òrgan del qual depenguin i a les persones afectades, si n'hi ha."

En virtut d'aquesta facultat, escau requerir al Departament d'Educació perquè al més aviat possible, i en tot cas en el termini màxim de 10 dies a comptar des de l'endemà de la notificació d'aquesta resolució, rectifiqui la dada inexacta en el portal ATRI, on consta que la denunciant té actiu el pla de pensions, quan no és així.

Un cop s'hagi adoptat la mesura correctora descrita, en el termini assenyalat, cal que en els 10 dies següents el Departament d'Educació n'informi l'APDCAT, sense perjudici de la facultat d'inspecció d'aquesta Autoritat per fer les verificacions corresponents.

Resolució

Per tot això, resolc:

1. Declarar que el Departament d'Educació ha comés una infracció prevista a l'article 83.5.a en relació amb l'article 5.1.d, ambdós de l'RGPD.
2. Requerir el Departament d'Educació perquè adopti les mesures correctores assenyalades al fonament de dret 4t i acrediti davant d'aquesta Autoritat les actuacions dutes a terme per complir-les.
3. Notificar aquesta resolució al Departament d'Educació.
4. Comunicar la resolució al Síndic de Greuges, de conformitat amb el que preveu l'article 77.5 de l'LOPDGDD.
5. Ordenar que es publiqui aquesta resolució al web de l'Autoritat (apdcat.gencat.cat), de conformitat amb l'article 17 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010 i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, amb caràcter potestatiu l'entitat imputada pot interposar un recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveuen l'article 123 i següents de la Llei 39/2015. També es pot interposar directament un recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar a partir de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Si l'entitat imputada manifesta a l'Autoritat la seva intenció d'interposar un recurs contenciós administratiu contra la resolució ferma en via administrativa, la resolució se suspendrà cautelarment en els termes previstos a l'article 90.3 de l'LPAC.

Igualment, l'entitat imputada pot interposar qualsevol altre recurs que consideri convenient per defensar els seus interessos.

La directora